

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vt Tulenheimo ¹⁾ ja varapuheenjohtajana vt Leivo-Larsson ²⁾.

Kaupunginvaltuusto kokoontui 19 kertaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 661 ja sen puolesta lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 203.

Kaupunginvaltuuston vuoden varrella käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Yleistä kunnallishallintoa koskevat asiat

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston työjärjestys. Sen johdosta, että v:n 1949 alusta voimaan tuleva uusi kunnallislaki antoi aiheita kaupunginvaltuuston työjärjestyksen tarkistamiseen, kaupunginhallitus oli asettanut ³⁾ tätä tehtävää varten komitean, jonka sittemmin laattiman ehdotuksen kaupunginhallitus oli ehdottanut hyväksyttäväksi. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ eräin muutoksin ja lisäyksin hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuuston työjärjestykseksi.

Määrärahat. Kaupunginvaltuuston v:n 1947 määrärahoja Palkkiot, Valaistus ja Siivoaminen päätettiin ⁵⁾ sallia ylittää vastaavasti 113 270 mk, 3 722 mk ja 6 373 mk.

Kaupunginhallitus ja välittömästi sen alaiset virastot

Kaupunginhallitus. Kaupunginhallituksen jäseniksi v:ksi 1948 valittiin ⁶⁾ vtt Aho, Hannula, Kivistö, Modeen, Nybergh, Räisänen, Saastamoinen ja Valanne sekä kansakoulujen taloudenhoitaja P. B. J. Railo. Kaupunginhallituksen jäsenyydestä ulkomaanmatkan ajaksi vapautetun G. M. Modeenin sijaan valittiin vt Bruun ⁷⁾, apulaiskaupunginjohtajaksi valitun P. B. J. Railon sijaan kertomusvuoden loppuun vt Sundqvist ⁸⁾, sairauden johdosta vapautetun K. Y. Räisäsen sijaan kertomusvuoden loppuun vt Hiitonen ⁹⁾ ja sairauden johdosta vapautetun T. S. Valanteen sijaan kertomusvuoden loppuun vt Tuurna ¹⁰⁾.

Apulaiskaupunginjohtaja J. W. Kedon kuoleman jälkeen avoimeksi tulleeseen opetus- ja sairaala-asiain johtajan virkaan valittiin ¹¹⁾ kansakoulujen taloudenhoitaja P. B. J. Railo.

Sen johdosta, että v:n 1949 alusta astuu voimaan uusi kunnallislaki, kaupunginhallitus oli asettanut ³⁾ komitean tarkastamaan, mitä muutoksia mainittu laki mahdollisesti aiheuttaa kaupunginhallituksen ohjesääntöön. Komitean saatua valmiiksi ehdotuksensa ja kaupunginhallituksen asetuttua sitä puoltamaan sellaisenaan kaupunginvaltuusto päätti ¹²⁾ hyväksyä laaditun ehdotuksen ¹³⁾ Helsingin kaupunginhallituksen ohjesäännöksi ja alistaa päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupunginhallitus oikeutettiin ¹⁴⁾ ylittämään seuraavia v:n 1947 määrärahoja alla mainituin määrin: päluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Kaupunginhallitus määrärahoja Palkkiot 58 655 mk ja Autokulut 82 410 mk; luvun Erinäiset hallintomenot määrärahoja Sairaslomasijaiset 1 207 969 mk, Hautausapu 177 990 mk, Vakuutusmaksut ja vahingonkorvaukset 433 661 mk, Vakuutusmaksut kansaneläkelaitokselle 4 679 831 mk, Kaluston hankinta 53 968 mk, Valiokunta- ja komiteamenot 350 246 mk, Opintomatkastipendit 107 505 mk, Jäsenmaksut 3 390 mk ja Kunnallisvaalit 372 645 mk; päluokan Sekalaiset yleiset menot määrärahoja Sekalaisten tulojen poistot ja palautukset 1 466 701 mk, käyttövaroja raittiustyön tukemiseen 60 000 mk, yleisiä käyttövaroja 886 955 mk ja käyttövaroja kalliinajanlisäyksiin kaupungin leski- ja orpoeläkkeennautti-joille; 375 936 mk sekä tuloa tuottamattomien pääomamenojen päluokkaan sisältyviä käyttövaroja 385 488 mk.

¹⁾ Kvsto 7 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 6 §. — ³⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 130. —

⁴⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 627 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 229. — ⁵⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 193 §. —

⁶⁾ S:n 7 p. tammik. 7 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. syysk. 446 § ja 8 p. jouluk. 604 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. tammik. 30 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. kesäk. 307 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. huhtik. 204 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. tammik. 12 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. jouluk. 628 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 193. — ¹³⁾ Khn mietintö n:o 19. —

¹⁴⁾ Kvsto 28 p. tammik. 68 §; 31 p. maalisk. 193 § ja 21 p. huhtik. 240 §.

Kertomusvuoden talousarvion pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Erinäiset hallintomenot määrärahaa Puhelinmaksut päätettiin¹⁾ sallia ylittää 4 600 000 mk.

Kaupunginkanslia. Hyväksyessään ehdotuksen kaupungin viranhaltijain palkkojen järjestelyksi kaupunginvaltuusto oli kehoittanut²⁾ asianomaisia lauta- ja johtokuntia, joiden johtosääntöihin virkojen nimitysten muutokset aiheuttavat muutoksia ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin. Tämän johdosta ja koska lisäksi näytti aiheelliselta tehdä eräitä muitakin muutoksia kaupunginkanslian johtosääntöön kaupunginhallitus oli laatinut ehdotuksensa kaupunginkanslian johtosäännöksi, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾.

Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, ettei vtn Schildtin ym. aloite, jossa ehdotettiin, että kaupunginkanslian yhteyteen perustettaisiin erityinen käännöstoimisto huolehtimaan yksinomaan kunnallisten julkaisujen kääntämisestä sekä siitä, että ruotsinkieliset painotuotteet ovat kielellisesti täysipainoisia, antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kaupunginkanslian seuraavia v:n 1947 määrärahoja päätettiin⁵⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: Tilapäistä työvoimaa 447 413 mk, Vuokra 16 320 mk, Siivoaminen 127 289 mk, Painatus ja sidonta 57 518 mk sekä Tarverahat 74 997 mk.

Painatus- ja hankintatoimisto. Kaupunginvaltuuston palautettua⁶⁾ tavarahankintojen keskittämistä koskevan asian kaupunginhallitukseen sairaalalautakunnan lausunnon hankkimista varten sairaalalautakunta oli sittemmin antamassaan lausunnossa ilmoittanut, että konttoritarvikkeet, paperitavarat ja painatustyöt oli hankittu painatus- ja hankintatoimiston välityksellä, johon oli turvauduttu toisinaan muissakin hankinnoissa, mutta että sairaalalautakunnan alaisten laitosten astiatavarain, kangastavaran ja saippuan sekä mäntysuovan hankinta oli toimitettu sairaalalautakunnan hankintatoimikunnan välityksellä siten, että toimikunta oli vuosittain hankkinut tukkuliikkeiltä tarjouksia ja sairaalalautakunta oli sittemmin määrännyt alaisensa laitokset hankkimaan kyseiset tavarat edullisimman tarjouksen tehneistä liikkeistä. Lisäksi lautakunta oli huomauttanut, että painatus- ja hankintatoimiston välityksen käyttäminen kaikissa kalusto- ja käyttötarvikkeiden hankinnoissa olisi omiaan kangistamaan monissa tapauksissa näiden muutenkin vaikeutuneita hankintoja sekä että mikäli painatus- ja hankintatoimisto määrättyjen tavarain suhteen ei voi sivuuttaa tukkukaupa-astetta, olisi kyseenalaista, tuottaako suunniteltu hankintojen keskitys sairaalain osalta todellista etua kaupungille. Kuitenkin lautakunnan käsityksen mukaan painatus- ja hankintatoimiston nykyistä hankinta-alaa voitaisiin ajatella siten laajennettavaksi, että sen välityksellä toimitettaisiin yhteisostoin puhdistustarvikkeita. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ tällöin, että sairaalalautakunnan esittämän varauksin kaupungin laitosten kaluston ja käyttötarvikkeiden hankinnat keskitetään painatus- ja hankintatoimistolle antaen kaupunginhallitukselle tehtäväksi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallituksen asiamiesosasto. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ perustaa tammikuun 1 p:stä 1949 lukien kaupunginhallituksen asiamiesosastoon uuden 37 palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan lainopillisen apulaisen viran sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen täyttämään viran sitä avoimeksi julistamatta. Lisäksi valtuusto päätti, että nykyisen lainopillisen apulaisen viran nimitys muutetaan nimitykseksi apulaiskaupunginasiames.

Seuraavia kaupunginhallituksen asiamiesosaston v:n 1947 määrärahoja päätettiin⁹⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: Tilapäistä työvoimaa 72 510 mk, Siivoaminen 1 581 mk ja Oikeudenkäyntien aiheuttamat menot 24 570 mk.

Kaupunginarkiston v:n 1947 siivousmäärärahaa päätettiin¹⁰⁾ sallia ylittää 2 000 mk.

Rahatoimiston seuraavia v:n 1947 määrärahoja päätettiin¹¹⁾ sallia ylittää alla mainitun määrin: Lämpö 5 911 mk, Siivoaminen 63 859 mk, Painatus ja sidonta 848 124 mk, Tarverahat 106 318 mk, Pankkien kannantaprovisiot 255 882 mk ja Jakelukulut 380 149 mk.

Tilastotoimisto Kaupunginvaltuusto päätti¹²⁾ perustaa tilastotoimistoon v:n 1949 alusta lukien kaksi 16 palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa ja oikeuttaa

¹⁾ Kvsto 2 p. kesäk. 319 §. — ²⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 9. — ³⁾ Kvsto 27 p. lokak. 540 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 227. — ⁴⁾ Kvsto 6 p. lokak. 525 § ja 15 p. jouluk. 629 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 193 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 94. — ⁷⁾ Kvsto 18 p. helmik. 103 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 99. — ⁸⁾ Kvsto 25 p. elok. 408 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. maalisk. 193 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 68 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. huhtik. 240 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. elok. 409 § ja 6 p. lokak. 485 §.

kaupunginhallituksen siirtämään toiseen viroista sen nykyisen haltijan virkaa haettavaksi julistamatta.

Tilastotoimiston v:n 1947 siivousmäärärahaa päätettiin¹⁾ sallia ylittää 512 mk ja tarverahoja 15 000 mk.

Palkkalautakunta oikeutettiin ylittämään v:n 1947 tilapäisen työvoiman määrärahaansa 22 841 mk¹⁾ sekä v:n 1947 talousarvion pääluokan Yleinen kunnallishallinto luvun Erinäiset hallintomenot määrärahoja Sairaslomasijaiset 60 948 mk²⁾ ja Hautausapu 27 990 mk³⁾.

Revisiolaitos

Revisiotoimisto. Reviisori E. Salokarille myönnettiin⁴⁾ virkaero maaliskuun 16 p:stä lukien.

Avoinna olevaan revisorin virkaan valittiin kauppatieteiden kandidaatti E. E. Lehto⁵⁾ sekä kahteen avoonna olevaan apulaisreviisorin virkaan tilapäinen apulaisreviisori A. Nisonen⁶⁾ ja revisioapulainen T. K. Kekkonen⁷⁾.

Revisiotoimistoon päätettiin⁸⁾ perustaa tammikuun 1 p:stä 1949 lukien 31 palkka-
luokkaan kuuluva apulaisreviisorin virka.

Revisiotoimiston v:n 1947 määrärahoja Tarverahat ja Matkakustannukset päätettiin⁹⁾ sallia ylittää vastaavasti 11 920 mk ja 1 780 mk.

Kaupungin v:n 1947 tilien ja hallinnon tarkastus. Kuten aikaisemmin v:n 1947 tilintarkastajat jakautuivat jaostoihin, joista jokainen sai tehtäväkseen perehtyä määrättyihin hallintoaariin ja laitoksiin. Heidän puheenjohtajanaan toimi pankinjohtaja V. V. Sipi, varapuheenjohtajana kansanedustaja L. Myllymäki ja sihteerinä hovioikeuden-
auskultantti V. J. V. Kanerva. Tutustuttuaan v:n 1947 kaupunginhallintoa koskeviin asiakirjoihin, kaupungin maaliskuun lopussa valmistuneeseen saman vuoden tilinpäätökseen ja revisiotoimiston toukokuun alussa antamaan kertomukseen tilintarkastajat kävivät tarkastamassa eri laitoksia. Rahatoimiston kassat tarkastettiin huhtikuun 13 p:nä, sen holvissa säilytetyt kaupungille kuuluvat velkakirjat, obligatit ja talletustodistukset, lahjoitusrahastojen arvopaperit sekä yksityisten kaupungin haltuun tallettammat varat toukokuun 7 p:nä ja kiinteistötoimiston hallussa olevat velkakirjat ja vuokrasopimukset toukokuun 10 p:nä. Muistuttamisen aihetta ei tarkastuksissa ilmennyt. Elin-
tarvikekeskuksen toimintaa tarkastettaessa tilintarkastajat totesivat, että kaupungin ruokaloilta ei ollut peritty tilitysvuokria, joten niiden osoittama tulos ei ollut verrannollinen alan yleiseen kannattavuuteen. Ruoanvalmistuksen huomattavan lisääntymisen vuoksi elintarvikekeskuksen huonetilojen katsottiin olevan liian ahtaita. Kaupungintalon kellari-
kerrokseen sisustettu virkamiesruokala, jota varten alusta oli myönnetty n. 4 milj. mk, oli lopullisesti maksanut 18.5 milj. mk. Tuberkuloosihuoltotoimistossa sattuneiden kavallusten johdosta tilintarkastajat huomauttivat, ettei rahatoimisto ollut vaatinut ennakkosuorituksia tapahtumaan eri tilitystä vastaan, eikä tuberkuloosihuoltotoimistossa ollut oltu riittävän varovaisia. Herttoniemen saha oy:n ja kaupungin välistä sahaussopimusta koskevaan kysymykseen tilintarkastajat eivät tahtoneet lausunnossaan puuttua, koska sen selvittäminen oli annettu v:n 1948 tilintarkastajien tehtäväksi. Halkotoimiston toimintaan nähden huomautettiin, että toimisto oli veloittanut kaupungin laitoksille toimittamistaan haloista korkeampia hintoja kuin ulkopuolisille myydyistä kun taas tilintarkastajien mielestä kaupungin laitoksilta olisi perittävä kansanhuoltoministeriön vahvistamat myyntihinnat, jotta halkotoimiston todellinen tulos saataisiin näkyviin. Lisäksi mainittiin, että halkotoimiston jo kaksi vuotta varastoimaa kuorittua paperipuuta oli pilaantumisvaaran alaisena edelleen myymättä n. 40 000 m³. Liikennelaitoksen antamista vuosilipuista huomautettiin, että olisi asiallista vaatia niistä laitoksen omia kustannuksia vastaava hinta. Samalla todettiin, että liikennelaitoksen toimihenkilöiden asemaa ei vieläkään ollut vakinaistettu. Ylitöitä oli runsaasti suoritettu kaupungin virastoissa ja laitoksissa ja tilintarkastajat suosittelivat niiden tarkkailun järjestämistä mahdollisimman tehokkaaksi, jotta väärinkäytöksille ei jäisi tilaa. Suurena epäkohtana pidettiin

¹⁾ Kvsto 28 p. tammik. 68 §. — ²⁾ S:n 10 p. maalisk. 153 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 126. —

³⁾ Kvsto 28 p. tammik. 68 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 126. — ⁴⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 169 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. kesäk. 370 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. maalik. 165 s§. — ⁷⁾ S:n 15 p. jouluk. 626 §. —

⁸⁾ S:n 15 p. syysk. 454 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. tammik. 68 §.

ammattiopetustoiminnan huoneistopulaa, mistä johtui, ettei riittävän tehokasta ammattiopetusta voida tarjota kaikille sitä haluaville nuorille. Tilintarkastajat toistivat jo ennenkin esittämänsä mielipiteen, että virastojen ja laitosten päälliköille vahvistettaisiin määrätty vastaanottoaika. Liitosalueen kuntien v:n 1945 menojen perusteella Helsingin kaupungille tulevien valtionavustusten todettiin osaksi jääneen perimättä v. 1946 ja vieläpä v. 1947. Revisiotoimiston kehoituksesta oli sittemmin ryhdytty toimenpiteisiin avustusten hakemiseksi, mutta epävarmaa lienee, voiko kaupunki enää saada kyseiset valtionavustukset, vaikkakin asianomaiset valtion viranomaiset ovat ilmoittaneet suhtautuvansa suopeasti kaupungin vielä tekemiin valtionaputilauksiin.

Saatuun kaupunginrevisiorin ja vuositilintarkastajien kertomuksissaan ¹⁾ tekemien huomautusten johdosta asianomaisilta lautakunnilta ja laitoksilta pyytämänsä selitykset, jotka se katsoi tyydyttäviksi ja joista ilmeni asianomaisten jo ryhtyneen tai vastedes aikovan ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten epäkohtien korjaamiseksi, jotka sitä kaipasivat, kaupunginhallitus antoi niiden johdosta lausuntonsa ²⁾, jonka mukaan kaupunginvaltuusto ³⁾ sittemmin päätti, että asianomaisten kaupungin viranomaisten on otettava varteen tilintarkastajien vastaisen varalle tekemät, edellä esitetyt huomautukset ja ehdotukset kuitenkin lukuunottamatta halkotoimiston, liikennelaitoksen, elintarvikekeskuksen ja rahatoimiston kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa tyydyttävästi selostettuja toimialoja sekä virastopäälliköiden vastaanottoaikaa koskevaa ehdotusta. Kaupungin v:n 1947 tilinpäätös hyväksyttiin ja kaupunginvaltuusto myönsi kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille vastuuvapauden v:n 1947 hallinnosta ja tileistä lukuunottamatta kaupungin ja Herttoniemen Saha oy:n väliseen sahaussopimukseen liittyviä asioita, joiden osalta tili- ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille jätettiin avoimeksi, kunnes se kaupungin puutavaran sahaustamista koskeva tutkimus, jonka suorittamisen kaupunginvaltuusto oli antanut v:n 1948 tilintarkastajien tehtäväksi, oli loppuun käsitelty.

Tutustuttuaan sittemmin kaupunginhallituksen antamaan selontekoon ⁴⁾ edellä mainitusta sahaussopimuksesta sekä siihen liittyvään v:n 1948 tilintarkastajien lausuntoon kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntää vastuuvapauden kaupunginhallitukselle ja muille tilivelvollisille v:n 1947 hallinnosta ja tileistä myöskin kaupungin ja Herttoniemen saha oy:n väliseen sahaussopimukseen liittyvien asioiden osalta.

Vuositilintarkastajat. Kaupungin v:n 1948 hallinnon ja tilien tarkastajiksi valittiin ⁶⁾ pankinkamreeri U. V. Aho, filosofian tohtori K. O. Alho, kauppatieteiden kandidaatti S. H. R. Colliander, toimistonjohtaja A. Edberg, liittosihteeri V. J. W. Kanerva, tiedotussihteeri A. L. Laurikainen, toimitusjohtaja A. Raikkala, kivityöntekijä E. V. Riipinen, professori P. H. Schybergson, ent. pankinjohtaja V. V. Sipi, liikennetarkastaja O. H. Träskvik ja liiketaloustieteellisen tutkimuslaitoksen varajohtaja T. A. Wiherheimo sekä tilintarkastajien varamiehiksi postiljooni T. A. Aaltonen, asemamies E. V. Heinonen, kamreeri L. Henrikson, tilintarkastaja T. E. Huttunen, johtaja Y. M. Ihari, kauppatieteiden kandidaatti S. Kihlman, pankinjohtaja A. K. Kivialho, toimitusjohtaja T. A. Lassila, postivirkailija E. H. Liikanen, kirjanpitiäjä M. Sinisalo, liikevaihtoverokonttorin pääjohtaja T. Vanhala ja toimitusjohtaja C. G. Weckman.

Kaupunginvaltuuston päätettyä valita kaupungin vuositilintarkastajaksi mm. liikennelaitoksen tarkastajan O. H. Träskvikin vt Schybergson oli valittanut mainitusta päätöksestä Uudenmaan lääninhallitukseen huomauttaen, että tarkastaja Träskvik liikennelaitoksen viranhaltijana ei voi sivuvaikutuksista toimittaa tilien tarkastusta sekä pyytänyt, että vuositilintarkastajain vaali tällä perusteella kumottaisiin. Kaupunginhallitus päätti ⁷⁾ lääninhallitukselle annettavassa selityksessään viitata kaupunkien kunnallislain 11 §:ään ja huomauttaa, että valtuusto vaalia toimittaessaan on noudatettava annettuja säännöksiä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimiin, joten liikennetarkastaja Träskvikiä ei voida katsoa vaalikelpoisuutta vailla olevaksi. Sittemmin merkittiin ⁸⁾ tiedoksi Uudenmaan lääninhallituksen toukokuun 21 p:nä antamallaan päätöksellä hylänneen v:n Schybergsonin valituksen.

Irtaimen omaisuuden tarkastus. Sen johdosta, että v:ksi 1947 valittu irtaimen omai-

¹⁾ Khn mietintö n:o 5. — ²⁾ S:n n:o 11. — ³⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 339 § ja 17 p. marrask. 575 §. — ⁴⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 90 ja khn mietintö n:o 13. — ⁵⁾ Kvsto 15 p. jouluk. 645 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. tammik. 8 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. helmik. 90 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. lokak. 534 §.

suuden tarkastaja A. Lähteenoja oli ilmoittanut olevansa sairauden vuoksi estynyt hoitamasta tehtäväänsä, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valita irtaimen omaisuuden tarkastajaksi filosofian kandidaatti D. E. L. Siivosen sekä kehoittaa kaupunginhallitusta laadittamaan ja kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen irtaimen omaisuuden tarkastajien johtosäännön muuttamiseksi siten, että varsinaisille tarkastajille voitaisiin valita varamiehiä. Vaikka kaupunginhallitus olikin sitä mieltä, että järjestämällä irtaimen omaisuuden tarkastajien toiminnan oikein tulisi tarkastajien tehtävänä olevat työt voida jakaa kahdeksantoista tarkastajan kesken siten, että tilapäisen esteen sattuessa jollekin heistä tehtävät silti saataisiin hoidetuiksi, kaupunginhallitus oli valtuuston päätöksen mukaisesti kuitenkin laatinut ehdotuksen irtaimen omaisuuden tarkastajien johtosäännön 1 §:n muuttamiseksi siten, että tarkastajille voitaisiin valita kolme varajäsentä. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ²⁾ kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomus toiminnastaan v. 1947 päätettiin ³⁾ lähettää tilastotoimistolle kunnalliskertomuksessa huomioonotettavaksi.

Verotusvalmisteluvirasto

Verotusvalmisteluviraston v:n 1947 määrärahoja Valaistus, Painatus ja sidonta sekä Tarverahat päätettiin ⁴⁾ sallia ylittää vastaavasti 100 000 mk, 175 000 mk ja 125 000 mk.

Viranhaltijain ja työntekijäin palkka-, eläke- yms. kysymykset

Kaupungin viranomaisten toimituskirjoista kannettavien lunastusmaksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ korottaa taksaan Helsingin kaupungin viranomaisten toimituskirjoista kannettavista lunastuksista sisältyvät maksut kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti.

Leski- ja orpoeläkekassan hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkioiden korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että leski- ja orpoeläkekassan hallituksen puheenjohtajan palkkio vahvistetaan 500 mk:ksi ja jäsenten palkkio 400 mk:ksi kokoukselta kertomusvuoden alusta lukien ja että ne vastedes on ilman erillistä päätöstä suoritettava saman suuruisina kuin miksi valtuusto kulloinkin päättää kaupungin lautakuntien ja komiteain kokouspalkkiot yleensä.

Matkustussäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ korottaa kaupungin matkustussäännön 12 §:ssä määrätyt päivärahat kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti ollen muutos astuva voimaan toukokuun 1 p:stä 1948 lukien.

Lapsilisän suorittamista koskevan päätöksen kumoaminen. Sen johdosta, että heinäkuun 22 p:nä 1948 annetun lapsilisälain mukaan, joka tulee voimaan kertomusvuoden lokakuun alussa, suoritetaan valtion varoista lapsilisää jokaisesta Suomessa asuvasta ja Suomen kansalaisuuden omaavasta 16 vuotta nuoremmasta lapsesta sanotussa laissa säädetyllä tavalla, kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ kumota päätöksensä lapsilisän suorittamisesta kaupungin viranhaltijoille lokakuun 1 p:stä 1948 lukien.

Viranhaltijain palkkojen ja eläkkeiden järjestely. Merkittiin ⁹⁾ tiedoksi, että kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ¹⁰⁾ uuden palkkajärjestelyn ja alistettua päätöksensä eräiltä osiltaan valtioneuvoston vahvistettavaksi sisäasiainministeriö oli joulukuun 18 p:nä 1947 vahvistanut päätöksen kaupunginlääkärien palkkauksen osalta ja oikeusministeriö joulukuun 23 p:nä 1947 kunnallispormestarin, maistraatin oikeusneuvosmiehen ja kunnallisneuvosmiehen, maistraatinsihteerin, ensimmäisen julkisen notaarin, ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin, apulaiskaupunginvoudin, Huopalahden ja Malmin kaupunginvoudin, oikeuspormestarin, raastuvanoikeuden vanhemman, nuoremman ja ylimääräisen oikeusneuvosmiehen, ensimmäisen kaupunginviskaalin ja kaupunginviskaalin palkkauksen osalta, mutta että kaupunginkamreerin osalta ei palkkajärjestelyä vielä ole vahvistettu.

¹⁾ Kvsto 28 p. tammik. 33 §. — ²⁾ S:n 18 p. helmik. 102 §. — ³⁾ S:n 16 p. kesäk. 340 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 68 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 211 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 30. — ⁶⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 173 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 210 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 28. — ⁸⁾ Kvsto 15 p. syysk. 453 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 8. — ⁹⁾ Kvsto 28 p. tammik. 25 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 8.

Kaupunginvaltuusto oli v. 1947 päättänyt ¹⁾, että kaupungin kaikille viranhaltijoille suoritetaan joulukuussa 1947 palkanlisän ennakko. Tämän jälkeen oli kaupunkiliiton palkka-asiainneuvosto toimittanut kaupunginhallitukselle hinta- ja palkkaneuvoston joulukuun 22 p:nä 1947 tekemän päätöksen, joka sisälsi kaupunkien viranhaltijain palkkauksesta annetut ohjeet. Koska kuitenkin mainituista ohjeista ilmeneviin periaatteisiin ei toistaiseksi ollut ehditty ottaa kantaa ja palkkasäännön uudelleenjärjestäminen niiden mukaiseksi tulisi vaatimaan pitkäaikaisen työn, eikä viranhaltijain palkkoja tämän johdosta vielä lähiaikoina voitaisi saada lopullisesti järjestetyiksi, kaupunginhallitus oli katsonut välttämättömäksi, että viranhaltijoille maksetaan palkan ennakkoa edelleenkin siksi kunnes valtuusto on päättänyt lopullisesti palkkojen järjestelystä. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ tällöin, että kaupungin kaikille viranhaltijoille suoritetaan siksi, kunnes kaupunginvaltuusto on lopullisesti päättänyt palkkojen järjestelystä, palkanlisän ennakko, jonka suuruus on palkkaluokissa 1—2 20 %, palkkaluokissa 3—29 30 % ja palkkaluokissa 30—56 40 % siitä kokonaispalkasta, jonka asianomainen viranhaltija palkkasäännön mukaan on oikeutettu nostamaan, ei kuitenkaan vähemmän kuin alemmassa palkkaluokassa; että tämä ennakko otetaan huomioon vähennyksenä niissä korotuksissa, jotka myöhemmin tullaan järjestämään; että näin suoritettavaa ennakkoa ei makseta niille viranhaltijoille, jotka ennen kaupunginvaltuuston tekemää päätöstä ovat luopuneet kaupungin palveluksesta muuten kuin viranhaltijan eläkkeelle siirtymisen johdosta; sekä että kaupungin eläkkeennauttijoille suoritetaan vastaavana aikana 20 %:n eläkelisän ennakko.

Hinta- ja palkkaneuvoston päätöksen, joka velvoitti kaupungin siirtymään kokonaan uuteen palkkaluokkajärjestelmään, tultua tiedoksi, Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys ja Helsingin kunnantöytätekijäin keskustoimikunta olivat jättäneet kaupunginhallitukselle ehdotuksensa siitä, miten päätöstä mainittujen järjestöjen mielestä olisi sovellettava kaupungin viranhaltijoihin. Kaupungin hallituksen annettua palkkalautakunnan tehtäväksi laatia ehdotuksen tähänastisen palkkataulukon automaattisesta muuttamisesta hinta- ja palkkaneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti ja esittää sen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi ennen kuin varsinaisiin palkkaneuvotteluihin ryhdytään, palkkalautakunta laati tarkoitettua ehdotuksen, joka eräissä kohdin huomattavasti poikkesi järjestöjen tekemistä ehdotuksista. Kaupunginhallitus hyväksyi neuvottelujen pohjaksi palkkalautakunnan ehdotuksen, minkä jälkeen neuvottelut suoritettiin tammikuun 23 p:nä. Neuvottelujen päätyttyä palkkalautakunta oli tehnyt lopullisen esityksensä palkkakäytöksen ratkaisemiseksi, mihin liittyi lautakunnan vähemmistön kirjallisesti esittämä eräviä mielipide. Lautakunta oli huomauttanut, että ensiksi oli ratkaistava kysymys siirtymisestä uuteen hinta- ja palkkaneuvoston päätöksen mukaiseen palkkaluokitteluun, jolloin samalla oli vahvistettava kuhunkin palkkaluokkaan kuuluvan ikäkorotuksen suuruus ja toiseksi kysymys eri virkojen sijoittamisesta uuteen palkkaluokitukseen, mistä kysymyksestä viranhaltijajärjestöjen kanssa käydyissä neuvotteluissa ei ollut saavutettu yksimielisyyttä. Lisäksi lautakunta oli mm. huomauttanut, että kaupunginvaltuuston virkasäännön 13 §:ään hyväksymä väliaikainen muutos, jonka mukaan työaika kaupungin virastoissa on kertomusvuoden loppuun 7 tuntia, olisi muutettava niin, että tehokas työaika olisi sama kuin valtion virastoissa eli 6 ½ tuntia. Kaupunginhallitus oli katsonut voivansa puoltaa palkkalautakunnan tekemää ehdotusta viranhaltijain palkkojen järjestelystä sellaisenaan ja esitti ehdotuksen ³⁾ valtuuston hyväksyttäväksi. Koska kuitenkin Helsingin virkamiesyhdistys ja Helsingin kunnantöytätekijäin keskustoimikunta olivat jättäneet kaupunginhallitukselle lakkovaroituksen, jollei palkkalautakunnan vähemmistön tekemää ehdotusta hyväksyttäisi, kaupunginhallitus oli tehnyt uuden, järjestöjen vaatimuksiin nähden myönteisemmän esityksen, jonka mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾:

että kaupungin sääntöpalkkaisia virkoja varten vahvistetaan hinta- ja palkkaneuvoston päätöksen mukainen luokitusjärjestelmä peruspalkkoineen ja neljine ikäkorotuksineen, jotka viimeksi mainitut lasketaan 6 %:n mukaan pyöristämällä summat lähimpään 10 mk:aan;

että nykyisiin palkkaluokkiin sijoitetut virat siirretään uuden palkkaluokittelun mu-

¹⁾ Ks v:n 1947 kert. I osan s. 9-10. — ²⁾ Kvsto 7 p. tammik. 17 §. — ³⁾ Khn mietintö n:o 1. — ⁴⁾ Kvsto 4 p. helmik. 78 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 2 ja 4.

kaisiin palkkaluokkiin kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti, minkä ohessa apulaisinsinöörien virat siirretään 37 palkkaluokkaan;

että niille jatkokoulun, yläkoulun ja apukoulun opettajille, joiden peruspalkka lain määräyksen mukaan nousee 17 091 mk:aan, maksetaan uuden 28 palkkaluokan mukainen peruspalkka ja ikäkorotukset, samalla kun kaikkien kansakoulunopettajien kasvatusapu vahvistetaan, kuten muiden viranhaltijain, 500 mk:ksi 17 vuotta nuorempaa lasta kohden;

että kaupunginjohtajan edustusrahat kuluva vuotta varten korotetaan 80 000 mk:aan ja että kaupunginhallitus oikeutetaan tarkoitusta varten ylittämään kaupunginhallituksen sääntöpalkkaisten virkain määrärahaa 50 000 mk;

että tilapäisten viranhaltijain palkat nostetaan samalla tavoin kuin vastaavissa palkkaluokissa olevien sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkat nousevat; ellei palkkasäännön puitteissa palkattu tilapäinen viranhaltija ole saanut palkkaa määrätyn palkkaluokan mukaan, on palkkaus muutettava siten, että palkkaluokittelua seurataan; palkkaluokittelun alapuolella palkattujen tilapäisten viranhaltijain palkat korotetaan 40 %:lla siitä, mitä ne olivat syyskuussa 1947; liikennelaitoksen linja-autonkuljettajien palkka määrätään yhtä palkkaluokkaa korkeammalle kuin raitiovaununkuljettajien palkka;

että vahvistetuille palkoille maksetaan indeksilisäystä siten, että viranhaltijain palkkauksen yleinen tarkistus toimitetaan neljännesvuosittain kunkin vuosineljänneksen alussa sosiaaliministeriön palkkaosaston antamien ohjeiden mukaan ja noudattaen lähinnä samoja perusteita, joita valtion työntekijäin palkkauksen tarkistuksessa noudatetaan; korotus suoritetaan ensimmäisen kerran tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 5.5 %:n suuruisena;

että kaupungin viranhaltijain eläkesäännön 8 §:n 1 momentti muutetaan näin kuuluvaksi: »Täyden eläkkeen määrä on 60 % viranhaltijain palkkaeduista eroamishetkellä, kuitenkin siten, että 20 palkkaluokasta alkaen alaspäin sanottu prosenttimäärä kohoaa yhdellä kultakin palkkaluokalta enintään 80 %:iin. Alemmassa palkkaluokassa älköön kuitenkaan maksettako suurempaa eläkettä kuin ylempässä»;

että kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille myönnettyjen eläkkeiden eläkepohjat nostetaan nyt vahvistettujen palkkojen mukaiselle tasolle ja että näin uudelleen laskeville eläkkeille maksetaan vastaavanlaiset indeksikorotukset kuin palkoillekin;

että virkasäännön 13 §:n väliaikainen 2 momentti kumotaan;

että edellä mainitut päätökset, virkasäännön muuttamista lukuun ottamatta, tulevat voimaan lokakuun 1 p:stä 1947 alkaen, jolloin palkkojen vähennyksenä kuitenkin on otettava huomioon kaupunginvaltuuston päätösten perusteella viime joului- ja kuluvan tammikuun palkan- ja eläkkeenmaksun yhteydessä maksetut väliaikaiset lisät;

että valtion viranomaisten hyväksyttäväksi alistetaan niiden viranhaltijain palkat, joiden palkkaus lain mukaan on niiden hyväksyttävä; sekä

että tämän jälkeen ryhdytään viipymättä sellaisiin toimenpiteisiin, että viranhaltijain palkkojen ns. kuoppatasaus saadaan ratkaistuksi vielä valtuuston kuluvan kevälistuntokauden aikana.

Vaikka viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksen ratkaisemiseksi olikin heti valtuuston yllä mainitun päätöksen mukaisesti ryhdytty toimenpiteisiin olivat valmistelut kuitenkin vaatineet oletettua pitemmän ajan, joten kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että viranhaltijain palkkojen ns. kuoppatasauksa koskevan asian käsittely siirretään kaupunginvaltuuston ensi syysistuntokaudelle ja että siinä yhteydessä mahdollisesti hyväksyttävät palkankorotukset suoritetaan asianomaisille heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien. Perusteellisen valmistelun jälkeen olikin kuoppatasauksa koskeva ehdotus sittemmin valmistunut ja eri viranhaltijajärjestöjen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen oli kysymyksessä päästy pääasiallisesti täyteen yksimielisyyteen. Kaupunginhallituksen alistettua ehdotuksensa ²⁾ kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi valtuusto päätti ³⁾ panna asian pöydälle viikon kuluttua pidettävään ylimääräiseen kokoukseen. Maan hallituksen taholta oli kuitenkin heti edellä mainitun kokouksen jälkeen käännytty kaupungin puoleen toivomuksella, että kaupunki alistaisi asian ennen sen ratkaisemista hinta- ja palkkaneuvoston tutkittavaksi, koska oli tarjolla vaara, että esitys voisi antaa aihetta palkkarintaman laajempaan liikehtimiseen. Esitykseen suostuttiin ja asian tässä vaiheessa pidettiin luonnollisena, että valtion palkkaviranomaiset käsittelevät asian kiireellisesti ja että asian jatkokäsittely

¹⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 337 §. — ²⁾ Khn mietintö n:o 12. — ³⁾ Kvsto 6 p. lokak. 523 §.

valtuustossa joka tapauksessa voisi tapahtua sen seuraavassa kokouksessa. Maan hallitus halusi kuitenkin varmistautua siitä, ettei kaupungin kuoppatasauksesta päätettäisi ilman valtiovallan ennakolta antamaa suostumusta ja tässä mielessä valtioneuvosto lokakuun 21 p:nä 1948 päätti¹⁾ muuttaa kuntien viranhaltijain palkkojen säännöstelystä annettua päätöstä siten, ettei kunta ole oikeutettu tekemään päätöstä, jolla muutetaan kunnan viranhaltijain palkkausta, ennen kuin se on hankkinut muutoksille sosiaaliministeriön palkkaosaston hyväksymisen. Koska mainittu päätös erittäin suurena määrin rajoittaa kunnallista itsehallintoa, kaupunginhallitus oli päättänyt²⁾ Kaupunkiliiton hallitukselle esittää, että hallitus tekisi valtioneuvostolle esityksen kyseisen päätöksen kumoamisesta. Valtioneuvoston yllä mainittu päätös oli käytännössä tehnyt mahdottomaksi asian saatamisen uudelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Kaupunginhallitus oli kuitenkin tehnyt voitavansa asian käsittelyn kiirehtimiseksi ja hinta- ja palkkaneuvosto olikin järjestänyt neuvottelutilaisuuden, jossa sekä kaupungin että eri viranhaltijajärjestöjen edustajilla oli tilaisuus esittää näkökohtansa. Kaupungin edustajat olivat neuvottelutilaisuuden jälkeen jatkuvasti pyrkineet olemaan yhteydessä valtion palkkaviranomaisiin kysymyksen käsittelyn kiirehtimiseksi, mutta kokonaan kaupungin palkkakysymyksestä riippumattomat seikat, lakot ja palkkaliikehtimiset, olivat aiheuttaneet sen ettei hinta- ja palkkaneuvosto ollut katsonut voivansa ottaa kantaa kaupunginhallituksen esitykseen ennen kuin kysymys yleisestä suhtautumisesta vallitsevaan palkkatasoon on saanut ratkaisunsa. Vtn Kuusisen tehtyä välikysymyksen siitä, mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus on ryhtynyt valmistautumaan valtuustolle mahdollisimman pian tilaisuuden jatkaa kaupungin viranhaltijain ns. kuoppapalkkojen tasausta koskevan kysymyksen käsittelyä, kaupunginvaltuusto, kaiken yllä selostetun perusteella päätti³⁾, ettei välikysymys antanut aihetta toimenpiteisiin.

Viranhaltijain ja työntekijäin lomamääräysten muuttaminen. Komitea⁴⁾, jonka tehtävänä oli tarkistaa kaupungin virkasääntöä, kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöjä ja kaupungin työntekijäin lomasääntöä sekä kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapua koskevia määräyksiä, oli lähettänyt kaupunginhallitukselle mietintönsä eräistä lomamääräyksiä koskevista muutoksista virkasääntöön ja kaupungin työntekijäin lomasääntöön. Kaupunginhallituksen hankittua komitean mietinnön johdosta lausunnon Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvostolta sekä tärkeimmiltä kaupungin lauta- ja johtokunnilta sekä virastoilta sekä tehtyä näiden perusteella eräitä muutoksia komitean ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ palauttaa ehdotuksen⁶⁾ kaupunginhallitukseen uudelleen käsiteltäväksi. Kaupunginhallitus oli ottanut asian koko laajuudessaan käsiteltäväkseen ja keskuudestaan asettamansa⁷⁾ jaoston lausunnon mukaisesti tehnyt aikaisempaan ehdotukseensa eräitä muutoksia ja esittänyt ehdotuksensa⁸⁾ kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ peruuttaen marraskuun 5 p:nä 1947 tekemänsä päätöksen¹⁰⁾ siitä, ettei kokopäivätyössä oleva viranhaltija ole oikeutettu vuosi- ja muihin lomaetuihin nähden lukemaan hyväkseen aikaa, jona hän kaupungin palveluksessa on suorittanut osapäivätyötä, hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaiset muutokset virkasäännön 19, 26, 27 ja 30 §:ään, virkasääntöön lisättävän 26 a §:n sekä työntekijäin lomasäännön muutokset sekä päättää, että virkasäännön 19 §:n 1 momentin muutos tulee ikäkorotusten osalta voimaan kesäkuun 1 p:stä 1948 alkaen sekä että kaikki kuluvana vuonna myönnettävät vuosilomat ja toukokuun 31 p:n 1948 jälkeen tapahtuvan virka- tai työsuhteen päättymisen vuoksi maksettaviksi tulevat lomakorvaukset on laskettava uusien määräysten mukaisesti siinäkin tapauksessa, että loma jo on joko kokonaan tai osaksi käytetty.

Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston kanssa tehtävä työehtosopimus. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä¹¹⁾ v. 1946 ehdotuksen kaupungin ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston väliseksi uudeksi työehtosopimukseksi, johon v. 1947 oli hyväksytty¹²⁾ palkanmaksutapaa koskeva muutos, Helsingin maataloustyöntekijäin ammattiosasto oli heinäkuun 19 p:nä 1948 päivätyssä kirjeessä irtisanonut mainitun työehtosopimuksen päättyväksi lokakuun 31 p:nä 1948 sekä samalla esittänyt

1) Kvsto 8 p. jouluk. 609 §. — 2) Ks. tämän kert. I osan s. 122. — 3) Kvsto 8 p. jouluk. 610 §. — 4) Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 125. — 5) Kvsto 12 p. toukok. 255 §. — 6) Khn mietintö n:o 3. — 7) Ks. tämän kert. I osan s. 129. — 8) Khn mietintö n:o 4. — 9) Kvsto 26 p. toukok. 298 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 12 ja 17. — 10) Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 7. — 11) Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 13. — 12) S:n v:n 1947 kert. I osan s. 10.

ehdotuksensa työehtosopimuksen muuttamiseksi. Kiinteistölautakunnan annettua yhdistyksen jättämästä ehdotuksesta lausuntonsa, asia oli siirretty palkkalautakunnan valmisteltavaksi, joka ohjesääntönsä mukaisesti oli suorittanut tarpeelliset neuvottelut yhdistyksen nimeämän neuvottelukunnan kanssa. Tämän jälkeen palkkalautakunta oli antamassaan lausunnossa asettunut puoltamaan neuvotteluissa yksimielisesti hyväksytyyn työehtosopimuksen vahvistamista. Kaupunginhallituksen esitettyä, että työehtosopimus hyväksyttäisiin neuvottelukunnan ehdottamassa ja palkkalautakunnan puoltamassa muodossa kaupunginhallitus päätti¹⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen ehdotuksen²⁾.

Leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen muutos. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen esityksen leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen 5 §:n 1 momentin muutokseksi, joka tarkoitti kyseisessä pykälässä mainittujen peruspalkkamäärien muuttamista niitä vastaaviksi palkkaluokiksi.

Lisäeläkkeiden maksaminen leski- ja orpoeläkekassasta eläkettä nauttiville. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ toukokuun 1 p:stä 1948 alkaen maksaa leski- ja orpoeläkekassasta eläkettä nauttiville talousarvion pääluokan Yleinen kunnallishallinto lukuun Erinäiset hallintomenot sisältyvästä Kaupungin osuus leski- ja orpoeläkekassan maksamiin eläkkeisiin nimisestä määrärahasta kassan sääntöjen mukaisiin peruseläkkeisiin niin suuret lisäeläkkeet, että eläkkeet kokonaisuudessaan kulloinkin ovat kaupungin omien vastaavien peruseläkkeiden nyttemmin korotettujen määrien suuruiset.

Myönnetty ylimääräiset eläkkeet. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtajattarella M. I. Hollmerukselle päätettiin⁵⁾ myöntää ylimääräinen eläke samojen perusteiden mukaisesti ja yhtä suurena kuin kaupungin omille vastaaville viranhaltijoille on myönnetty.

Koska erälle kaupungin maatilojen palveluksessa olleille henkilöille tai heidän leskilleen, jotka olivat nauttineet eläkettä, joka oli kiinteistöä seuraavan rasituksen luontoinen, ja johon kuului asunto- ja luontoisetuja ynnä pieni raha-avustus, oli elinkustannusten kohoamisen vuoksi käynyt vaikeaksi tulla toimeen mainitun raha-avustuksen turvin, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ myöntää heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien Puodinkylän kartanon ent. muonamiehelle F. Lindbladille 2 500 mk:n suuruisen ylimääräisen eläkkeen kuukaudessa siihen kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen ja vähennettynä lokakuun 1 p:stä 1948 lukien hänen nauttimansa asuntoedun määrällä sekä Vartiokylän ent. muonamiehelle O. Karlssonille, Pukinmäen muonamiehen Erikssonin leskelle, Vartiokylän muonamiehen Johanssonin leskelle ja Talin muonamiehen Nordin leskelle syyskuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk:n suuruisen ylimääräisen eläkkeen kuukaudessa siihen kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen ja vähennettynä kunkin eläkkeensaajan nauttiman asuntoedun määrälläsekä samalla lakkauttaa heille rahana tai luonnossa suoritettut muut eläke-edut.

Lisäksi myönnettiin rakennustoimiston peltisepälle E. J. Rajalalle⁷⁾ joulukuun 1 p:stä 1947 lukien 2 520 mk:n suuruisen ylimääräinen eläke kuukaudessa, vesijohtolaitoksen työntekijälle A. Mustoselle⁸⁾ syyskuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk:n suuruisen eläke kuukaudessa, Haagan kauppalan ent. kodissakävijälle E. M. Lindholmille⁹⁾ syyskuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk:n suuruisen eläke kuukaudessa ja Haagan kauppalan palveluksessa olleelle filosofian maisteri A. Latulle¹⁰⁾ hänelle aikaisemmin myönnetyn¹¹⁾ säännöllisen eläkkeen lisäksi 1 250 mk:n perusmääräinen ylimääräinen eläke kuukaudessa lokakuun 1 p:stä 1948 lukien.

Leskieläkkeitä myönnettiin seuraaville henkilöille: rakennustoimiston kivityöntekijän K. Rannan¹²⁾ leskelle helmikuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk kuukaudessa, puhtaanapitolaitoksen työnjohtajan K. J. Grönholmin¹³⁾ leskelle tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk kuukaudessa ja vesijohtolaitoksen työntekijän K. F. Bergmanin⁹⁾ leskelle lokakuun 1 p:stä 1948 lukien 2 500 mk kuukaudessa.

Evätyt eläkeanomukset. Kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä myöntyä niihin ylimääräisen eläkkeen saantia koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat teh-

¹⁾ Kvsto 27 p. lokak. 546 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 273. — ²⁾ Khn mietintö n:o 15. — ³⁾ Kvsto 12 p. toukok. 256 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 29. — ⁴⁾ Kvsto 12 p. toukok. 257 §. — ⁵⁾ S:n 6 p. lokak. 517 § ja 15 p. jouluk. 658 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. kesäk. 386 § ja 6 p. lokak. 518 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. helmik. 119 § ja 31 p. maalisk. 195 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. lokak. 517 §; ks. v:n 1946 kert. I osan s. 15. — ⁹⁾ Kvsto 6 p. lokak. 517 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. lokak. 559 §. — ¹¹⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 146. — ¹²⁾ Kvsto 2 p. kesäk. 320 §. — ¹³⁾ S:n 10 p. maalisk. 155 §.

neet: toisen kaupunginlääkäarin O. E. Elon leski¹⁾, ruotsinkielisten kansakoulujen ent. opettaja E. M. von Zansen¹⁾, Fallkullan kartanon puutarhurin A. V. Blomqvistin sisar²⁾, rakennustoimiston työntekijäin K. V. Henrikssonin³⁾, A. P. Laitisen³⁾, A. L. Savimäen³⁾, ja A. Takasen³⁾ lesket, puhtaanapitolaitoksen kadunlakaisijan K. J. Nyströmin³⁾ leski, liikennelaitoksen vaununhuoltajan J. E. Blomqvistin²⁾ leski sekä satamalaitoksen apu-työntekijäin K. A. Ahlgrenin³⁾ ja O. W. Kasperssonin lesket⁴⁾.

Erästä käsitellyä eläkeanomusta koskeva valitus. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ antaa Uudenmaan lääninhallitukselle selityksen rakennustoimiston työntekijän A. Takasen lesken valituksen johdosta, joka koski hänen evättyä eläkeanomustaan.

M u u t a s i a t

Vaalikelpoisuus kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin koskevien kunnallislain säännösten muuttaminen. Vtn Huhtalan tehtyä aloitteen⁶⁾, jossa ehdotettiin, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin valmistaa esitys sellaisen muutoksen tekemisestä kaupunkien kunnallislain 11 §:ään, että kaupunginhallituksen tai lautakuntien jäseniksi ei voitaisi valita näiden alaisia palkannauttijoita, kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ esittää valtioneuvostolle, että kunnallislainsäädännön koontaa koskevaa hallituksen esitystä täydennettäisiin siten, ettei kaupunginhallituksen vuosijäseneksi eikä vuositilintarkastajaksi voitaisi valita kaupungin palveluksessa olevaa henkilöä eikä lautakunnan jäseneksi sen alaista palkannauttijaa.

Rationalisointitutkimuksen suorittaminen kaupungin virastoissa ja laitoksissa. Oy. Kontera ab. oli kaupunginhallituksen kanssa tekemänsä⁸⁾ sopimuksen nojalla suorittanut työtehotutkimuksia kaupunginkansliassa, kiinteistötoimistossa ja teknillisissä laitoksissa sekä valtuuston myönnettyä⁹⁾ lisäksi 540 000 mk:n suuruisen määrärahan tutkimusten jatkamista varten vielä rahatoimistossa ja rakennustoimistossa. Yhtiön laskelmien mukaan voidaan ehdotettujen tehostamistoimenpiteiden kautta saavuttaa mainituissa laitoksissa 19 247 631 mk:n vuosisäästöt. Sen jälkeen kun kaupunki kertomusvuoden alusta lukien oli palkannut¹⁰⁾ oman työtehoasiain hoitajan, oli Oy. Kontera ab:n kanssa käyty neuvotteluja loppuselvityksen tekemisestä yhtiön kanssa. Neuvotteluissa oli yhtiö loppuselvityksen perustaksi asettanut yhtiön säästölaskelman, joka päättyi 19 250 000 mk:aan. Tästä määrästä on sopimuksen mukaan vähennettävä päiväkorvauksina yhtiölle jo suoritettua 1 020 000 mk. Jäännös, 18 230 000 mk, olisi yhtiön vaatimuksen mukaan muutettava nykyistä palkkatasoa vastaavaksi, jolloin summa nousisi 30 000 000 mk:aan. Sopimuksen mukaan yhtiölle tästä summasta korvauksena maksettava 20 % tekisi 6 000 000 mk. Koska muuttuneiden olosuhteiden vuoksi kaikkia ehdotettuja säästöjä ei voida saavuttaa, on yhtiö kuitenkin suostuvainen alentamaan korvauksen 4 000 000 mk:aan. Koska säästötoimenpiteiden toteuttaminen tulee viemään aikaa ja näin ollen lopullisesta korvauksesta ei tässä vaiheessa vielä voida päättää, oli yhtiö ilmoittanut olevansa valmis luopumaan sopimuksesta ehdoin, että se laskuttaa kaupunkia suoritetusta työstä tavanomaisten taksojensa mukaan, jolloin korvaus suoritetusta työstä nousisi 1 790 983: 25 mk:aan. Kun yhtiö on nostanut ennakkoa päiväkorvauksien muodossa 1 020 000 mk, olisi sen saatava 770 983: 25 mk. Toiseksi ehdoksi yhtiö asetti, että erotus tämän summan ja yhtiön laskeman vuotuisen säästön 4 000 000 mk:n välillä, mikä tekee n. 3 200 000 mk, käytetään konttorirationalisoinnin edistämiseen ja työolojen parantamiseen kaupungin virastoissa ja laitoksissa. Kaupunginvaltuusto päätti¹¹⁾ tällöin, että kertomusvuoden talousarvioon vahvistettavassa muutoksessa otetaan huomioon 4 000 000 mk:n suuruinen siirtomääräraha kaupunginhallituksen käytettäväksi toimistorationalisoinnin edistämistä varten kaupungin virastoissa ja laitoksissa ja että tästä määrärahasta heti saadaan käyttää 770 983: 25 mk loppukorvauksen maksamista varten Oy. Kontera ab:lle yhtiön suorittamista työtehotutkimuksista.

Vtn Väreän ehdotettua aloitteessaan, että kaupunginvaltuusto päättäisi asettaa komitean tutkimaan ja tekemään ehdotuksiaan kaupungin eri laitosten ja toimenpiteiden kan-

¹⁾ Kvsto 18 p. helmik. 119 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 70 §. — ³⁾ S:n 6 p. lokak. 517 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. kesäk. 359 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. jouluk. 620 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 3. — ⁷⁾ Kvsto 18 p. helmik. 101 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 133. — ⁹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 7—8. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 106 — ¹¹⁾ Kvsto 2 p. kesäk. 311 §.

nattavaisuudesta ja järkiperaistamisesta, kaupunginhallitus oli ilmoittanut asettaneensa¹⁾ neuvottelukunnan, jonka avulla saavutettaisiin ne tarkoitukset, joihin aloitteessa pyritään. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ tällöin, ettei aloite anna aiheita enempiin toimenpiteisiin.

Työtehtöimiston perustaminen. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ oikeuttaa kaupunginhallituksen perustamaan työtehtöimiston seuraavia tehtäviä varten:

1) suunnittelemaan ja yhdessä asianomaisen viraston kanssa suorittamaan organisatio- ja työntutkimuksia kaupungin virastojen ja laitosten rationalisoimiseksi;

2) valvomaan, että kaupungin virastojen ja laitosten työn järjestelyssä on otettu huomioon myös niitä käyttävän yleisön mukavuus ja ajan säästö;

3) ylläpitämään yhteyttä kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitä edustaviin järjestöihin työoloja koskevissa kysymyksissä;

4) ryhtymään toimenpiteisiin toimialalla havaittujen epäkohtien korjaamiseksi;

5) tarkastamaan hyväksytyjen rationalisoimissuunnitelmien toimeenpanoa;

6) huolehtimaan kaupungin virastojen ja laitosten edustajille järjestettävästä rationalisointikoulutuksesta;

7) antamaan kaupunginhallitukselle vuosittain kertomuksen toimiston edellisen vuoden toiminnasta;

8) suorittamaan muut kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan antamat tehtävät.

Lisäksi oikeutettiin kaupunginhallitus palkkaamaan työtehtöimistoon työtehoasiain hoitajan lisäksi kertomusvuonna kolme työntutkijaa.

Kaupungin edustus. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ hyväksyä kaupunginhallituksen toimenpiteet Helsingissä kertomusvuoden elokuun 17—19 p:nä pidettävän pohjoismaisen kunnalliskonferenssin koollekutsumisessa sekä valita edustajikseen kunnalliskonferenssiin kaupunginjohtaja E. Hj. Rydmanin, kaupunginvaltuuston puheenjohtajan O. E. Tulenheimon, varapuheenjohtajan T. L. Leivo-Larssonin ja vtt Aaltosen, Ahon, Bruunin, Enteen, von Gerichin, Ilvesviidan, Janatuisen, Modeenin, Nyberghin, Tuurnan, Vallan ja Voipio-Juvaksen sekä varalle vtt Ahteen, Engmanin, Gröndahlin, Hiitosen, Lehdon, Oksalan, Schybergsonin ja Virkkusen.

Kertomusvuoden talousarvion pääluokan Sekalaiset yleiset menot lukuun Erinäiset määrärahat merkitty määräraha Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan valmisteluja varten päätettiin⁵⁾ muuttaa siirtomäärärahaksi.

Puhelinosuuksien hankkiminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ merkitä v:n 1949 talousarvioon 2 000 000 mk:n suuruisen määrärahan puhelinosuuksien hankkimiseen ja oikeuttaa kaupunginhallituksen käyttämään määrärahaa jo kertomusvuonna.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1947 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1947 tilinpäätöksen valmistuttua merkittiin⁷⁾ tiedoksi seuraava mainitun vuoden tulos:

Menosäästöt	mk	129 569 718: 45	
Ylitulot	»	515 345 690: 90	
Tulot talousarvion ulkopuolella	»	13 208 746: 97	mk 658 124 156: 32
Menolitykset	mk	257 371 282: 05	
Tulovajaukset	»	149 612 877: 30	
Menot talousarvion ulkopuolella	»	—	mk 406 984 159: 35
Voitto	mk	251 139 996: 97	

Varat nousivat 9 283 665 243: 25 mk:aan ja velat 5 239 961 308: 45 mk:aan, jolloin rahoitussäästöksi jäi 4 043 703 934: 80 mk.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 130. — ²⁾ Kvsto 31 p. maalisk. 170 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 8. — ³⁾ Kvsto 16 p. kesäk. 338 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. maalisk. 171 § ja 2 p. kesäk. 308 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 133. — ⁵⁾ Kvsto 27 p. lokak. 553 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. lokak. 511 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 201 §.